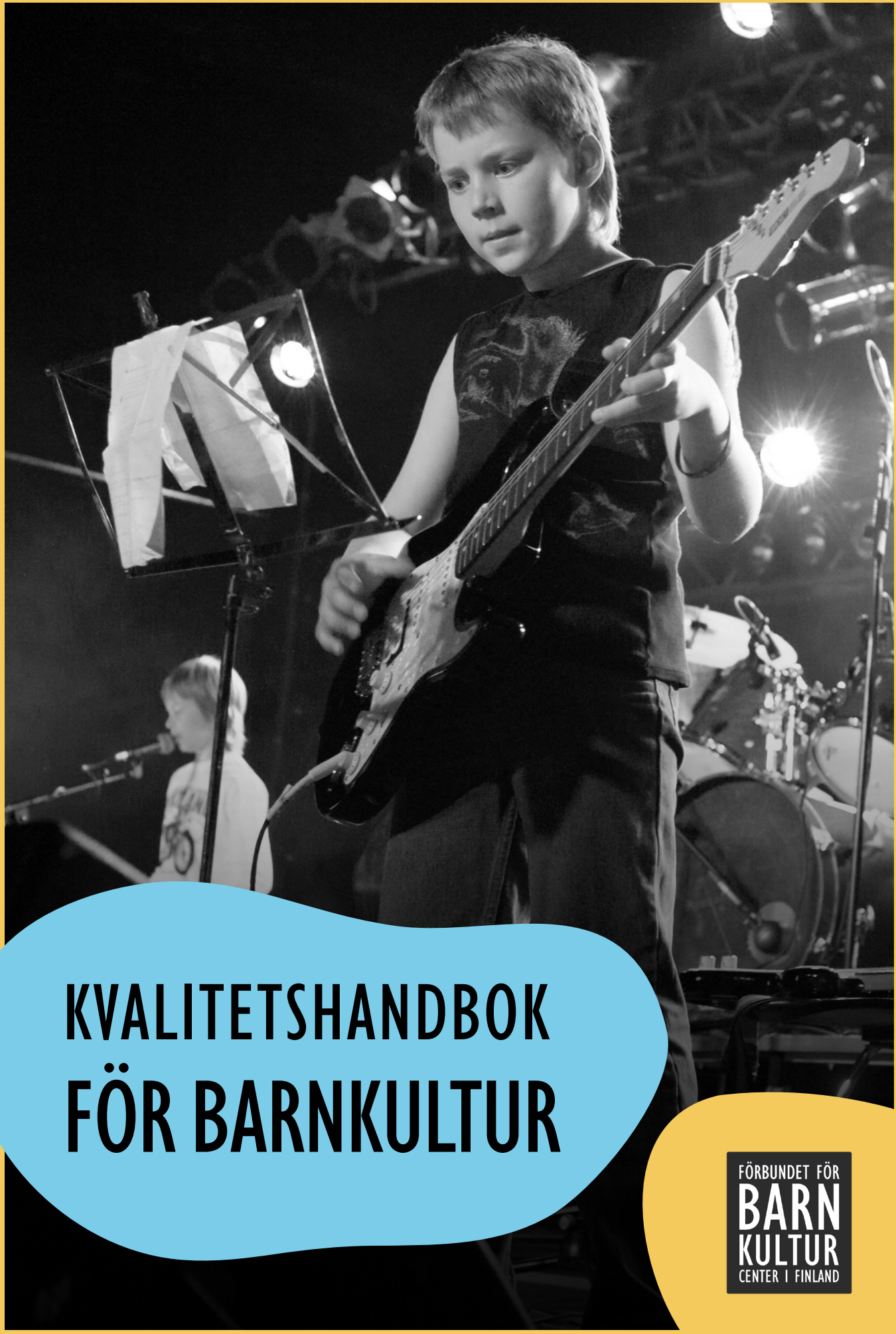

KVALITETSHANDBOK FÖR BARNKULTUR

FÖRBUNDET FÖR BARN KULTUR CENTER I FINLAND

KVALITETSHANDBOK
FÖR BARNKULTUR

FÖRBUNDET FÖR
BARN
KULTUR
CENTER I FINLAND

Ny upplaga 2022: Förbundet för barnkulturcenter i Finland
Redaktion: Päivi Venäläinen, Maarit Mäkinen, Sanna Pajunen-Kyynäräinen, Henna Leisiö, Aleksi Valta och Soilikki Viljanen.
Bildredigering: Hanna Nordström
Layout och ombrytning: Vilma Juutinen & Hanna Nordström
Omslagsbild: Janne Viitamäki (Pikkuprovinssi, elever i Lintuviidan koulu)

Första upplagan 2013: Nätverket för barnkulturcenter
Redaktion: Elina Kesäniemi
Andra upplagan 2016: Förbundet för barnkulturcenter i Finland
Redaktion: Päivi Setälä, Marjo Tiainen-Niemistö och Saara Vesikansa
ISBN 978-952-69965-2-3

Innehållsförteckning

Inledning 6

Professionell barnkultur –
Förbundet för barnkulturcenter i Finland 8

1. Hur kvalitet uppkommer –
element i högklassig barnkultur 10
- Konst och kultur 11
- Professionalitet 13
- Barnorientering 15
- Jämlikhet 16
- Hållbar utveckling 19

2. Barnkulturtjänster och
experttjänster inom barnkultur 21
- Barnkulturtjänster 25
- Konsttestarna 37
- Experttjänster inom barnkultur 39

3. Uppföljning och utvärdering 48
- Utvärderingens omfattning 48
- Insamling av respons 49
- Informationsbaserat påverkansarbete 49
- Metoder för uppföljning av högklassig barnkultur 50

Inledning

Den här kvalitetshandboken från Förbundet för barnkulturcenter i Finland ger vägledning om produktion och utveckling av högklassig barnkultur. Kvalitetshandboken är avsedd för förbundets medlemmar och blivande medlemmar. Alla professionella barnkulturcenter i Finland och andra som skapar barnkultur kan anhålla om medlemskap i förbundet. Vårt mål är att det i hela Finland ska finnas högklassiga barnkulturaktörer som följer den här kvalitetshandboken för barnkultur. Kvalitetshandboken kompletterar förbundets strategi, vars centrala värderingar är kvalitet, jämlikhet, barnorienterad verksamhet och konst. I den här kvalitetshandboken för barnkultur fastställs gemensamma verksamhetsprinciper för förbundet och nätverket.

Barnkulturverksamheten utgår alltid från barnen och deras värld och plats i samhället. Högklassig kulturverksamhet är till nytta i synnerhet för barn och ungdomar. Högklassiga och professionellt utförda konst- och kulturtjänster för barn och unga stöder deras personliga tillväxt och delaktighet. När man definierar kvalitet är det alltid barnets bästa som står i fokus.

Fokus ligger alltid på barnen och deras värld.

Barnkultur är en mycket bred och mångsidig helhet. Barnkulturproffs – såväl producenter och medarbetare på barnkulturcentren som konstnärer och konstpedagoger – är ofta verksamma inom många olika konstformer parallellt. Förbundets medlemsorganisationer har insett konstens och kulturens mångsidighet och dess olika möjligheter. Konst är en kollektiv resurs som främjar den andliga tillväxten och den har ett egenvärde.

Konst är en kollektiv resurs som främjar den andliga tillväxten och den har ett egenvärde. Bild från Barnens konstfestival Hippalot 2022. Fotograf: Anu Pynnönen

Kvalitetshandboken för barnkultur sammanställdes för första gången 2013 och har uppdaterats en gång tidigare, år 2016. Nu är det dags för en ny upplaga. Syftet med kvalitetshandboken är att utforma kvalitetskriterier för barnkulturtjänster och samtidigt beskriva hur barnkulturcenter och andra barnkulturproducenter strävar efter att förbättra kvaliteten i sin verksamhet. De kvalitetskriterier som presenteras i boken är mål som olika aktörer kan införa steg för steg och anpassa till sin egen verksamhet. Kvalitet är resultatet av långsiktig utveckling. Vi hoppas därför att Kvalitetshandboken för barnkultur är till nytta för alla som vill skapa högklassig barnkultur. Förbundets ordinarie medlemmar förbinder sig att ordna barnkulturtjänster och sakkunnigtjänster enligt principerna i kvalitetshandboken.

Ett varmt tack till Päivi Setälä, Marjo Tiainen-Niemistö och Saara Vesikansa, som skrev den föregående upplagan, samt till förbundets kansli, arbetsgrupper och medlemmar, som har deltagit i uppdateringen av kvalitetshandboken.

Glädjefyllda lässtunder,

Förbundet för barnkulturcenter i Finland –
Alla barn har rätt till kultur och konst.

Professionell barnkultur – Förbundet för barnkulturcenter i Finland

Syftet med Förbundet för barnkulturcenter i Finland är att främja verksamhetsförutsättningarna för professionella barn- och ungdomskulturcenter och andra barnkulturproducenter samt barnkulturverksamhetens allmänna utveckling och kännedomen om barnkulturverksamhet, förstärka kunskapen om barnkultur i Finland och vara samarbetsorgan för sina medlemmar. Förbundet möjliggör och samordnar nationellt och internationellt samarbete för att utveckla en jämlik barnkulturverksamhet som stöder välbefinnandet överallt i Finland.

Förbundet för barnkulturcenter i Finland bildas av dess sakkunniga medlemsorganisationer runt om i landet. En del av dem har medverkat i ett nätverkssamarbete sedan 2003, då Undervisnings- och kulturministeriet grundade Nätverket för barnkulturcenter Aladdins lampa. Aktörerna inom nätverket grundade Förbundet för barnkulturcenter i Finland 2015. Att sprida kunskap, arbeta tillsammans och påverka inom den kulturpolitiska sektorn har alltid hört till nätverkets arbetsmetoder.

Förbundet har blivit en betydelsefull nationell aktör. Den erfarenhet och sakkunskap som finns inom dess medlemsorganisationer är viktiga resurser för utvecklingen av barnkulturarbetet i hela landet.

Via utbildningar och lärande på arbetsplatsen kan vi utbilda allt mångsidigare barnkulturproffs, vars kunskaper kommer till nytta uttryckligen för barnen. Förbundet bedriver informations- och publikationsverksamhet, erbjuder fortbildning och andra tjänster för sina medlemmar, ordnar öppna diskussionsforum, ger experthjälp i frågor som gäller barn- och ungdomskultur samt deltar i internationellt samarbete inom barnkultursektorn. Förbundet administrerar projekt och sammanställer systematiskt information om barnkultur och aktörer inom branschen. Det samarbetar med finländska och utländska konst-, vetenskaps- och yrkesorganisationer gällande tvärvetenskaplig forskning om barn och unga samt förmedlar kunskap om forskning inom området.

Förbundet söker aktivt nya medlemmar. Alla professionella barnkulturcenter i Finland och andra aktörer som skapar barnkultur kan anhålla om medlemskap i förbundet. Information om medlemskapet och en ansökningsblankett finns på förbundets webbplats: **www.barnkultur.fi**.

Landets mest inflytelserika expertnätverk inom barnkultur

Förbundets medlemsorganisationer bildar ett nätverk som producerar mångsidiga barnkulturtjänster inom många konstformer runt om i landet. Förbundet samlar medlemmarna och möjliggör gemensam diskussion, utveckling och påverkan. Medlemmarna arbetar i temagrupper för barnkultur, nätverkar med varandra och skapar innehåll och projekt tillsammans. Nätverket för barnkulturcenter erbjuder arbetstillfällen i hela landet för professionella aktörer inom kultur- och konstsektorn. Samarbetet mellan medlemmarna utgör Finlands mest inflytelserika expertnätverk inom barnkultur.

Konstverksamhet för barn och unga ger de vuxna möjlighet att ta del av barnens tankar och känslor. Bilden är från Annegården, där man ordnade verkstäder enligt barnens önskemål på Barnkonventionens dag. Fotograf: Anu Pynnönen

1. Hur kvalitet uppkommer – element i högklassig barnkultur

Med barnkultur avses kultur som proffs inom olika konst- och kulturformer producerat för barn och tillsammans med barn, förmedling av kulturarvet till barn och kultur som barnen skapar själva, till exempel via lek. I den här kvalitetshandboken för barnkultur avser barnkultur kulturtjänster för barn under 18 år och kultur som dessa själva har skapat. I vissa sammanhang gör vi skillnad mellan barn och unga, men som övergripande begrepp syftar barnkultur alltså på alla barn från 0 till 17 år. Även då målgruppen för verksamheten är vuxna, är syftet att tillgodose barnens kulturella rättigheter.

Via barnkultur får barnen möjlighet att växa in i konsten och kulturen. Att ägna sig åt kultur och konst kan i bästa fall ge bestående välbefinnande. Till det bidrar barnets förbättrade uttrycksförmåga samt de känslor av framgång och välbehag som aktiviteter och upplevelser inom konst och kultur ger upphov till. Barnkulturen ger möjlighet att göra saker tillsammans, vilket kan förbättra gemenskapen och kommunikationen och fördjupa de sociala relationerna.

Högklassigt barnkulturarbete är professionell konst- och kulturverksamhet som ordnas på barnens villkor och enligt principerna för hållbar utveckling. Att känna till kulturarvet och föra det vidare ökar samhörigheten och bidrar till en bättre självbild.

- konst och kultur
- professionalitet
- barnorientering
- jämlikhet
- hållbar utveckling

Konst och kultur

Konst- och kulturarvsfostran erbjuder en rik och trygg miljö där barnet får prova på nya saker och lära känna nya människor. Via konst och kultur får barnet utforska sig själv och sin omgivning. Genom att prova på olika konst- och kulturformer kan barnet hitta sitt eget sätt att uttrycka sig själv och dela sina upplevelser med andra. Via konsten får barnet också njuta, påverka, delta och säga ifrån.

Den interaktion och det gemensamma skapande som kulturell och konstnärlig aktivitet innebär berikar barnets lek och stöder hens delaktighet i kulturarvet. Positiva upplevelser av att uttrycka sig själv samt av delaktighet och påverkan skapar välbehag, utvecklar barnets självkänsla och bidrar till en balanserad utveckling.

En viktig verksamhetsform vid Uulu är att stötta familjernas tidiga samspel via konst och kultur. Bilden är tagen under en familjemusikstund på musikskolan Uulu. Fotografs: Susanna Lyly

Via barnets konstnärliga skapande utmanas de vuxna att observera världen på ett nytt sätt. Konstverksamhet för barn ger de vuxna möjlighet att ta del av barnens tankar och känslor.

Barnkultur kan överträffa all förväntan, överraska, utmana och ibland också irritera. Skapandeprocessen, slutresultatet eller mottagandet kan inte förutses eller styras. Ett särdrag inom konsten är möjligheten att ta risker och hitta en ny början.

Irriterande barnkultur? Javisst.

Via konsten får barn och unga också njuta, påverka, delta och säga ifrån. Bilden är tagen under en koreografilektion på Tanssistudio Dance Art. Fotograf: Valtti Koivunen

Professionalitet

För att ordna högklassig barnkulturverksamhet krävs kulturell, konstnärlig och pedagogisk kompetens. De personer som planerar, producerar och genomför tjänsterna har utbildning inom branschen eller yrkeskompetens som de förvärvat via arbetserfarenhet. Innehåll skapas också av kulturarvskännare som uppnått sin kompetens genom att leva mitt i det levande kulturarvet. En yrkesskicklig barnkulturaktör är lyhörd för deltagarnas upplevelser av verksamheten. Arbete med barn berör, väcker tankar och ger ny kunskap och nya aspekter på det egna yrket.

Vi stöder och värnar om medarbetarnas kreativitet och inspiration, för de är väsentliga resurser i barnkulturarbetet. I en organisation som skapar barnkultur noteras medarbetarnas utbildningsbehov och de ges möjlighet att delta i utbildning för att upprätthålla och utveckla sin yrkeskompetens. I introduktionen för nya medarbetare ingår alltid en presentation av organisationens gemensamma värderingar, mål och kvalitetskrav.

För kunderna syns professionaliteten i form av skickligt och ändamålsenligt planerat och genomfört innehåll som utgår från kundens behov. Kunderna kan lita på att verksamheten passar den angivna åldersgruppen och motsvarar beskrivningen. Innehållet och materialen är lämpliga för målgruppen och man fäster stor vikt vid arbetarskyddet och kundsäkerheten. Såväl vuxnas som barns upphovsrätt respekteras. Ett rättvist upphovsrättssystem är till fördel både för dem som arbetar inom de kreativa branscherna och för dem som använder innehållet. Kunderna får information om tjänster som passar just dem. Via verksamheten skapas möjligheter att prova på och utveckla något nytt.

Inom yrkesverksamheten nätverkar vi på lokal, regional och nationell nivå. Genom att dela med oss av idéer, kunskap och resurser utvecklar vi också vårt eget arbete. Samarbetet bidrar till mångsidigare lärmiljöer och arbetsmetoder och hjälper oss att nå målgrupperna bättre. När det gäller kulturarvet ska en professionell barnkulturaktör höra och beakta de regionala särdragen och tillämpa dem i sitt arbete. För kunden syns samarbetet i form av ett mångsidigt och tydligt utbud.

Via mångprofessionellt samarbete kan barnkulturens arbetsmetoder bli en etablerad del av verksamheten inom organisationer för småbarnspedagogik, undervisning, socialt arbete och ungdomsarbete. Samarbetet medför en klar förbättring av barnkulturens inflytande och tillgänglighet. Samarbetet är också en möjlighet att utveckla verksamhetens innehåll och uppnå en mer ändamålsenlig produktion.

Barnkulturen utgör en del av barnets lär- och uppväxtmiljö. Bilden är tagen under en sagobalettlektion på Dance Art. Fotograf: Valtti Koivunen

Barnorientering

Utgångspunkten för en högklassig barnkultur är en kreativ och konstnärlig verksamhet som bygger på barnens karaktäristiska sätt att utforska världen med alla sinnen och via lek. Barnkulturen utgör en del av barnens lär- och uppväxtmiljö. I en barnorienterad verksamhet får barnen delta i planeringen, genomförandet och utvärderingen av verksamheten.

I en miljö som utgår från barnens behov känner barnen att andra lyssnar på dem och värdesätter deras åsikter och alster. Barnen inser att konsten och kulturen tillhör dem, eller oss alla. I bästa fall kan konst- och kulturfostran och det innehåll som producerats av proffs bli en del av barnens egen lek och egen kultur.

I en barnorienterad verksamhet bemöts barnen som individer som inom ramarna för sina egna förmågor och förutsättningar är fullvärdiga och delaktiga i beslut och verksamhet som berör dem själva. Barnen utformar sin egen identitet, och barnkulturaktörer som följer principerna för högklassig barnkultur kan underlätta och stödja den här processen.

En god barnkultur erbjuder många slags upplevelser för alla sinnen. Den underhåller, överraskar, uppmanar till lärande och eftertanke, aktiverar kreativiteten och väcker känslor hos både barn och vuxna. Barnen får också möjlighet att behandla svåra ämnen med en trygg och kompetent vuxen. Verksamheten tar hänsyn till barnens ålders- och utvecklingsfaser och de fysiska, psykiska och sociala färdigheter som dessa innebär.

Barnet påverkar sin omgivning via sin konst.

Jämlikhet

För att barnen ska vara jämlika med andra barn och vuxna bör alla barn ha rätt att delta i kultur- och konstlivet. I en jämlik verksamhet har barn tillgång till kultur och konst oberoende av personliga faktorer, såsom språk, kultur, ursprung, behov av särskilt stöd, socioekonomisk status eller geografisk position.

Kulturtjänsterna är avsedda för alla barn, och tillgängligheten förbättras långsiktigt. Tillgängligheten börjar med planeringen och strategin, där man ställer upp mål för mångfald, tillgänglighet, delaktighet och jämlikhet. Aktören bedömer regelbundet hur jämlikheten uppfylls.

I tjänsterna beaktas både den kulturella mångfalden och människornas mångfald. Diskriminering accepteras inte. Kulturell mångfald förutsätter också att barnkulturaktörerna känner till det lokala kulturarvet och samarbetar med dem som är insatta i det.

Pikkuprovinssi är barnens egen festival som ordnas av barnkulturcentret Louhimo.
Fotograf: Tuukka Kiviranta

För att barnen ska vara jämlika måste kulturen uppfattas som närservice. Tjänsterna ska föras till barnen, det vill säga till deras vardagsmiljö, eller så ska barnen ges möjlighet att förflytta sig till tjänsterna. Behov av särskilt stöd ska tillgodoses i mån av möjlighet. Den fysiska och psykiska tillgängligheten ska beaktas i fråga om såväl verksamhetens innehåll som de lokaler där den ordnas.

I en högklassig barnkultur söker och utvecklar man nya arenor där man kan möta kunderna på nya och ibland överraskande platser. Tjänsternas tillgänglighet förbättras också genom att utveckla olika slags ambulerande barnkulturinnehåll. Verkstäder och tjänster erbjuds inte bara i aktörens egna lokaler utan också i exempelvis skolor, daghem och kulturinstitutioner samt på familje- och barnrådgivningar. Via mångprofessionellt samarbete kan man öka kännedomen om till exempel specialgruppers behov. Vid produktionen av tjänster förenas resurserna med andra aktörer för att undvika överlappning och trygga den ekonomiska tillgängligheten. Jämlikhet innebär att alla ska kunna delta på lika villkor utan några inträdeskrav. Inte heller priset får vara ett hinder: barnkulturtjänster ska vara avgiftsfria eller erbjudas till ett rimligt pris.

För att kommunikationen ska vara jämlik måste man använda olika kommunikationskanaler, så att kunderna lätt kan hitta begriplig och tilltalande information om barnkulturtjänsterna. Tjänsteproducenten ska använda ett tydligt allmänspråk som också är lätt att översätta till olika språk. Vid sidan om den verbala kommunikationen används bilder och symboler som underlättar förståelsen. Språkminoriteter ges möjlighet att delta i verksamhet på sitt eget modersmål. Verksamheten går inte ut på att översätta finskspråkig verksamhet, utan utgörs av självständiga, anpassade och skräddarsydda tjänster.

Barnkulturtjänsterna är närvarande också på rådgivningarna.

På den tidsresa som ingår i kulturläroplanen får barnen som besöker Sagalunds museum och barnkulturcentret lära sig om självhushållning, till exempel baka surdegsknäckebröd i en bakugn och kärna smör.
Fotograf: Sagalund/Visit Kimitoön

Hållbar utveckling

För att trygga goda levnadsmöjligheter för både nuvarande och kommande generationer bör man också inom barnkulturen lägga vikt vid hållbar utveckling (ekologiska ramvillkor, social grund, kulturell hållbarhet, cirkulär ekonomi och delningsekonomi). Det globala handlingsprogrammet för hållbar utveckling Agenda2030, som antogs av FN 2015, styr arbetet för hållbar utveckling i alla länder. I kvalitetshandbokens kriterier för hållbar utveckling betonas i synnerhet ekologisk hållbarhet, eftersom flera aspekter på social hållbarhet redan betonas i jämlikhetskriteriet. Barnkulturaktörerna spelar en viktig roll eftersom de lyfter fram kommande generationers röst och rättigheter.

Den som ordnar evenemang strävar efter att låna, hyra och återanvända konstruktioner och dekorationer och minimerar användningen av engångsmaterial. För serveringen används vegetabiliska, lokala och ekologiska råvaror enligt säsong och hållbarhetscertifierade produkter. Det görs enkelt att återvinna. Genom att föregå med gott exempel stöder vi barnens och ungdomarnas ekosociala bildning. I kommunikationen framhålls hållbar utveckling och ekologiska gärningar.

Barnkulturaktörerna spelar en viktig roll eftersom de lyfter fram kommande generationers röst och rättigheter.

Barnkulturaktörerna spelar en viktig roll eftersom de lyfter fram kommande generationers röst och rättigheter. Barnens konstfestival Hippalot 2022. Fotograf: Anu Pynnönen

2. Barnkulturtjänster och experttjänster inom barnkultur

Förbundet för barnkulturcenter i Finland värnar om konst- och kulturverksamhetens frihet och eftersträvar mångfald även inom barnkulturen. Barnkulturcentren och övriga barnkulturproducenter väljer verksamhetsformer utifrån sin egen specialkompetens. Organisationerna verkar i väldigt olika miljöer. Det finns till exempel barnkulturaktörer som saknar egna lokaler. En del center är verksamma på glesbygden, andra i centrum av städer. En del arbetar i nätverk som omfattar flera kommuner, medan andra fokuserar på övergripande verksamhet inom en enda stad. Barnkulturaktörernas resurser varierar också. Kvalitetskriterierna beskriver hur verksamheten förväntas genomföras i dessa mycket olika organisationer för att de gemensamma målen ska uppnås överallt.

I beskrivningen av barnkulturcentrens och övriga barnkulturproducenters verksamhet, mål och kvalitetskriterier indelas verksamhetsformerna i två grupper: *barnkulturtjänster* och *experttjänster inom barnkultur*.

Med hjälp av kvalitetskriterierna kan mycket olika aktörer nå de gemensamma målen.

Den primära målgruppen för barnkulturtjänster är barn. Barnkulturcentren och övriga barnkulturproducenter ordnar evenemang, verkstäder, föreställningar, utställningar, festivaler och publikationer för barn och deras familjer. Verksamheten ger upphov till nya innovationer inom barnkultur. Barnkulturtjänsternas verksamhet styrs av de tidigare beskrivna elementen i högklassig barnkultur.

Experttjänster inom barnkultur omfattar bland annat utveckling av barnkulturen, kulturläroplansarbete, samarbete med läroanstalter, publikationer, utbildningar, seminarier och nätverkande. Målgruppen för dessa tjänster är de vuxna. Experttjänsterna bedöms enligt tre kvalitetskriterier. Tillgänglighetskriteriet handlar om att tjänsterna ska kunna erbjudas i olika format och i olika miljöer och att olika kundgruppers behov ska identifieras och beaktas. Påverkanskriteriet beskriver hur man kan förstärka barnkulturens status i samhället. Med hjälp av kommunikationskriteriet bedöms informationens kvalitet.

Kvalitetskriterier för bedömning av barnkulturtjänster

- barnorientering
- professionalitet
- jämlikhet
- hållbar utveckling

Kvalitetskriterier för bedömning av experttjänster inom barnkultur

- tillgänglighet
- påverkan
- kommunikation

Tillgänglighet

Jämlika kulturtjänster är tillgänglighetsanpassade, det vill säga olika åskådares behov beaktas och utbudet är lätt att ta till sig. Genom att satsa på tillgängligheten ser vi till att alla har möjlighet att ta del av kulturverksamhet och få kulturupplevelser oberoende av sina personliga egenskaper och resurser. En barnkulturaktör som erbjuder tillgänglighetsanpassade tjänster är villig att stötta och lyssna på alla barn och deras behov inom konsthobbyn. Aktören är beredd att testa om barn med specialbehov kan delta i verksamheten.

Det finns en omfattande handbok om tillgänglighet inom barnkultur och grundläggande konstundervisning för barn: **Tillgänglighetsguide för barnkulturcenter och utbildningsinstitutioner med grundläggande konstundervisning.** I handboken beskrivs bland annat planeringen av tillgängliga konsthobbyer, barnens delaktighet, fysisk tillgänglighet och tillgänglighetsanpassad kommunikation.

Märket för Tillgänglig konsthobby

Den som ordnar tillgänglighetsanpassad konstverksamhet kan signalera det med märket Tillgänglig konsthobby, som kan laddas ner på webbplatsen lastenkulttuuri.fi.

Tillgänglig konsthobby

Tillgänglig konsthobby

Fem perspektiv på tillgänglighet

1. **Psykologisk tillgänglighet** innebär allt som gör det lättare att förstå innehållet. Det kan också kallas kommunikativ tillgänglighet.

2. **Social tillgänglighet** innebär att man beaktar sociala och kulturella aspekter, såsom behoven hos representanter för subkulturer, etniska minoriteter och olika samhällsgrupper.

3. **Geografisk tillgänglighet** handlar om regional jämlikhet till exempel inom en kommun eller ett större geografiskt område.

4. **Ekonomisk tillgänglighet** har att göra med prissättningen. Tjänsterna kan innehålla till exempel rabattbiljetter eller särskilda tidpunkter med lägre biljettpris eller fritt inträde.

5. **Fysisk tillgänglighet** innebär att man beaktar lokalernas tillgänglighet och funktionalitet så att det är trivsamt och tryggt att delta, oavsett om det handlar om en dagisgrupp eller en person med rörelsenedsättning.

Barnkulturtjänster

En del av barnkulturtjänsternas produktioner görs av centren själva och en del i samarbete med andra barnkulturaktörer. Barnkulturcentren och andra barnkulturaktörer erbjuder också produktioner som kan förevisas runt om i landet. Dessutom utvecklar de kontinuerligt nya former av barnkultur i fysiska och digitala miljöer.

Barnkulturtjänster

- evenemang
- vägledning och verkstäder
- utställningar
- föreställningar
- festivaler
- innovativa verksamhetsmodeller
- publikationer för barn

Eskarifestarit är barnkulturcentret Louhimos festival för förskolebarn. Fotograf: Tuukka Kiviranta

EVENEMANG

Barnkulturcentren och andra barnkulturproducenter ordnar lokala, regionala och nationella barnkulturevenemang. Många arrangörer uppmärksammar till exempel Barnkonventionens dag (20 november). I maj firar nätverket för barnkultur sin verksamhet genom att ordna evenemang och aktiviteter under barnkulturveckan. Evenemang kan ordnas i egna lokaler eller i andra miljöer. Det ordnas både engångsevenemang, såsom olika familjedagar, och årligen återkommande barnkulturfestivaler.

Mål för verksamheten: Evenemangen skapar upplevelser, ger så många som möjligt chans att delta i mångsidiga aktiviteter tillsammans och ger verksamheten synlighet.

Barnorienteringskriteriet: Vid planeringen av innehållet beaktas målgruppernas egna intressen och specialbehov. Verksamheten är praktiskt inriktad och barnen får vara delaktiga. Evenemangen planeras utgående från åldersgruppen. I mån av möjlighet får representanter för målgruppen delta i planeringen.

Professionalitetskriteriet: De som arbetar med evenemangen är utbildade och professionella. Vuxna artister är proffs inom konst eller kulturarv. Vid stora evenemang anställs ordningsvakter med ordningsvaktskort. Möjligheterna till samarbete med lokala och regionala samarbetspartner har utnyttjats.

Jämlikhetskriteriet: Alla slags barn har fått möjlighet att delta i planeringen, kommunikationen, arrangemangen och insamlingen av respons om evenemangen. Evenemangen är lågtröskelverksamhet och det är lätt att delta utan tvång att förbinda sig till något.

Kriteriet för hållbar utveckling: Evenemanget ordnas på en sådan plats att naturen inte störs även om antalet besökare är stort. Publiken uppmanas använda kollektivtrafik, cykla eller gå till evenemanget. Utsläppen för eventuella flygresor för utländska konstnärer kompenseras och arrangören hjälper dessa att hitta flera arbetsuppdrag under samma resa till Finland.

HANDLEDNING OCH VERKSTÄDER

Handlednings- och verkstadsverksamheten ger barn möjlighet att delta i konstnärlig verksamhet. I verkstäderna lär de sig uttrycka sig på sitt eget sätt och får prova på olika konst- och kulturformer och de tekniker som används inom dessa.

Mål för verksamheten: I verkstäder och handledningsverksamhet kan konsten eller kulturarvet ingå som ett egenvärde eller som ett redskap för lärande och tillväxt. Via verksamheten stöds barnets konstnärliga skapande. Fokus ligger på skapandet, glädjen och den kreativa processen, som kan vara en gemensam upplevelse. I verkstäderna får alla barn möjlighet att skapa och uppleva, då konsten och kulturarvet förs till barnens vardagsmiljö.

Barnorienteringskriteriet: Verksamheten planeras utgående från barnens utvecklingsnivå. Alla får vara med och det finns inga prestationskrav. I planeringen och genomförandet beaktas gruppens idéer och behov. Fokus ligger på processen, inte på resultaten. I innehållet framhålls både konstformernas särdrag och deras möjligheter att stödja barnens lärande och tillväxt.

I kulturandelslaget Uulus skolverkstad ***Soiva runo*** i Olkahisen koulu får barnen rita bilder inspirerade av musik, skriva dikter och skapa en ljudbakgrund till dikterna. Fotograf: Susanna Lyly

Professionalitetskriteriet: De som planerar och leder verksamheten är experter på sin konstform. I planeringen beaktas de möjligheter och utmaningar som olika miljöer och målgrupper medför. Konstinstruktörerna och gruppernas egna ledare (lärare i småbarnspedagogik, klasslärare, socialarbetare och så vidare) samarbetar kring både planeringen och handledningen. De personer som arbetar med barnen ska uppvisa ett straffregisterutdrag. Ledaren känner till bestämmelserna inom området och månar om deltagarnas säkerhet och trygghet. Ledaren är lyhörd för varje individs önskemål och behov.

Jämlikhetskriteriet: Barnkulturarbete ingår också i småbarnspedagogiken och skolundervisningen. Den ekonomiska tillgängligheten garanteras genom en rimlig prissättning. Verksamheten planeras och skräddarsys för olika grupper och inga personliga faktorer, såsom kulturell bakgrund, fysiska egenskaper, kognitiva egenskaper eller modersmål, får utgöra hinder för att delta. I verksamhet som är öppen för alla ges barn och vuxna möjlighet att delta tillsammans.

Kriteriet för hållbar utveckling: I handlednings- och verkstadsverksamhet betonas den konstnärliga processen. Materialen används inte enbart för konsumtionens skull, utan materialen i sig själva formar den konstnärliga processen och används med respekt. Återvinnings- och naturmaterial prioriteras. Arrangören har kriterier för hållbar anskaffning av material och anvisningar för återvinning av avfall. Platsen för verkstaden väljs på ett ansvarsfullt sätt, till exempel så att deltagarna enkelt kan ta sig dit med kollektivtrafik, eller placeras i barnens närmiljö. Möjligheterna att lära sig utomhus utnyttjas. Verkstadsverksamheten kan vara immateriell och kollektiv. Teman och känslor som berör hållbar utveckling behandlas på ett naturligt sätt i handledningen och verkstaden.

Verksamheten fokuserar på skapande, glädje och kreativitet.

Arkitekturverkstad för femteklassare i Seinäjoki enligt stadens kulturläroplan Kulttuurimatka. Fotograf: Katariina Vestergård

UTSTÄLLNINGAR

En del av barnkulturcentren ordnar utställningar i samarbete med barn och proffs inom olika konstformer. Utställningarna planeras så att de kan förevisas i olika typer av lokaler.

Mål för verksamheten: Genom att ordna utställningar lyfter man fram barnens egen konst och ger barnen möjlighet att ta del av proffskonstnärers verk och spännande utställningar.

Barnorienteringskriteriet: Vid planeringen av utställningar beaktas barnens sätt att observera och utforska sin omgivning med alla sinnen. Man strävar också efter att utställningen ska innehålla någon form av praktisk aktivitet eller kombineras med kringprogram som skapar delaktighet.

Professionalitetskriteriet: Vid planeringen av utställningar beaktas konstnärliga och pedagogiska synvinklar. De som sammanställer utställningar är proffs på konst och utställningar. I mån av möjlighet får också barn och unga medverka i arbetet med utställningen. Säkerhetsfrågor beaktas när utställningarna byggs upp. Både vuxnas och barns upphovsrätt respekteras. Under arbetet med utställningarna utnyttjas Förbundet för barnkulturcenter i Finlands handbok om vandringsutställningar, som finns på webbplatsen **barnkultur.fi**.

Invigningen av ordkonstveckorna Lumotut sanat för barn och unga och utställningen *Kun yö värittää* år 2015.

Barnkulturcentret Kruunupää i Björneborg ordnade utställningen Kehona med verk som får vidröras. Här känner några barn med kinden på Kirsi Jaakkolas målning *Silittelyä*. Fotograf: Päivi Setälä

Jämlikhetskriteriet: Vid planeringen av utställningar beaktas den fysiska och psykiska tillgängligheten. Utställningarna har fritt inträde eller rimliga biljettpriser. I innehållet uppmärksammas samhällets kulturella mångfald. Texterna om utställningarna är skrivna på tydligt allmänspråk och erbjuds i mån av möjlighet på flera språk. I mån av möjlighet gör man vandringsutställningar. Information om utställningar som kan hyras finns på webbplatsen barnkultur.fi.

Kriteriet för hållbar utveckling: Vid planeringen och genomförandet av utställningar beaktas materialens och elementens ekologiska livscykel. Mängden engångsmaterial minimeras både under utställningen och i informationen om den och onödig energiförbrukning undviks. Två eller flera aktörer kan byta utställningar med varandra eller ordna gemensamma utställningar. Man strävar efter att dela på, låna eller hyra utrustning. Teman och känslor som berör hållbar utveckling behandlas på ett naturligt sätt i samband med utställningarna.

FÖRESTÄLLNINGAR

Barnkulturaktörerna sätter upp olika föreställningar i samarbete med barn och andra konstproffs. Hela spektrumet av utövande konst medverkar.

Mål för verksamheten: Via föreställningarna ges barn och familjer upplevelser och kännedom om mångfalden inom utövande konst. Via verksamheten får barnen också ta del av de uppträdande konstnärernas arbete och processen bakom en föreställning. När barnen ordnar egna föreställningar får de visa upp sitt konstnärliga skapande. Samtidigt ökar barnens respekt för konst.

Barnorienteringskriteriet: Föreställningarna behandlar teman som är viktiga för barn, men också den vuxna publiken beaktas. I barnens egna föreställningar betonas barnens egen delaktighet, även i planeringen av föreställningarna. När man sätter upp föreställningar beaktas målgruppens utvecklingsnivå.

Professionalitetskriteriet: De som planerar och sätter upp en föreställning bör känna till målgruppen och ha kunskap om hur barn observerar, upplever och känner. Vuxna artister är proffs inom sin konstform. Både vuxnas och barns upphovsrätt respekteras.

Barnkulturcentret Lykkys verkstad ***Soiva ja tanssiva hääperinne*** tar deltagarna till gamla bröllop i Mellersta Österbotten. Bilden är från en föreställning med barnmusik- och teatergruppen Taittarallaa. Fotograf: Lauri Oino

För att trygga jämlikheten förs kulturtjänster till barnen, eller så ges barnen möjlighet att förflytta sig till tjänsten. Bilden är från Konsertcentralens skolkonsertfestival *Korvat Kävelyllä* våren 2016. Fotograf: Vesa-Matti Väärä

Jämlikhetskriteriet: Föreställningarna kan också visas i skolor, på daghem och i motsvarande lokaler. När man sätter upp föreställningar beaktas målgruppens mångfald. Lokalerna ska vara tillgänglighetsanpassade.

Kriteriet för hållbar utveckling: Föreställningar från närregionen prioriteras. Man överväger när det lönar sig att föra föreställningen till publiken och när det är bättre att göra tvärtom. Transporterna ska vara utsläppsfria eller orsaka så låga utsläpp som möjligt. Teman och känslor som berör hållbar utveckling behandlas på ett naturligt sätt i samband med föreställningarna.

INNOVATIVA VERKSAMHETSMODELLER

Barnkulturaktörerna bedriver ett modigt utvecklingsarbete som ger upphov till nytt innehåll och nya perspektiv både på barnkulturen och på hur den skapas. Utvecklingsarbetet har bidragit till nya innovativa koncept, såsom tidsresor i kulturarvet eller färgbad för bebisar.

Genom att förstå och aktivt lyssna på barn och unga kan aktörerna och producenterna hålla sig uppdaterade om hur målgruppen tänker och vilket slags kulturverksamhet som behövs. Det är möjligt att utveckla innehåll bara det finns experimentvilja och mod att prova på trots risken för att misslyckas. Det måste finnas tid och utrymme för kreativitet. Utvecklingsarbetet kan resultera i helt nya former av barnkultur. Via samarbete över sektorsgränserna möjliggör vi innovativa modeller även i nya miljöer.

Mål för verksamheten: Målet är att utveckla nya, ännu bättre innehåll och modeller, att hänga med när barnens värld förändras och att utnyttja ny teknologi. Utvecklingsarbetet inom barnkulturtjänsterna präglas av fördomsfrihet och experimentvilja. Barnkulturen är en del av vardagen såväl inom småbarnspedagogiken och skolan som på fritiden och inom social- och hälsovården.

Barnorienteringskriteriet: Den kultur som skapats av och för barn och unga själva och dess nya fenomen observeras, värdesätts och används i utvecklingsarbetet. Vi satsar på att lyssna på målgruppen och på att samla in och utnyttja respons.

Professionalitetskriteriet: Bland yrkespersonerna inom branschen är en öppen diskussion ur många synvinklar både tillåten och önskvärd. Både vuxnas och barns upphovsrätt respekteras. Värdet av enskilda och unika upplevelser erkänns. I utvecklingsarbetet observeras svaga signaler och vi är öppna för nya idéer och fenomen. I utvecklingsarbetet förstår vi att allt inte kan kopieras och avbildas och att det unika och sköra har ett värde. Utvecklingsarbete bedrivs också tillsammans med andra konst- och kulturaktörer samt med aktörer på andra orter.

> Både vuxnas och barns upphovsrätt respekteras.

Jämlikhetskriteriet: Utvecklingsarbetet främjar delaktighet inom kultur och konst samt tillgänglighet inom barnkulturtjänsterna. I utvecklingen, planeringen och beslutsfattandet engageras de parter som berörs av verksamheten. Vi informerar tydligt och i stor skala om arbetets resultat, vid behov på flera språk.

Kriteriet för hållbar utveckling: Vi deltar i uppbyggnaden av en mer hållbar framtid med hjälp av konst och kultur. Vi tar fördomsfritt emot barnens och ungdomarnas miljökänslor, idéer och aktivism. Vi stöder deras verksamhet med vår yrkeskompetens inom konst och kultur.

Arbetet för att utveckla barnkulturen har gett upphov till innovativa koncept såsom färgbad för bebisar (Vauvojen värikylpy®). Bilden är från barnkulturcentret Kruunupääs färgbadsverkstad ***”Metsän siimeksessä”***. Fotograf: Annukka Puuska

PUBLIKATIONER FÖR BARN

I samband med sin verksamhet sammanställer barnkulturcentren och de övriga barnkulturaktörerna också publikationer för barn och familjer, såsom böcker, konstinriktade metodhandböcker, spel och ljudupptagningar.

Mål för verksamheten: Målet är att producera konstnärligt intressanta publikationer som tilltalar barn och unga. Publikationsverksamheten bidrar till att synliggöra barnkulturen, arbetet inom branschen och barnens egen konst. Dessutom bidrar publikationerna med ny kunskap.

Barnorienteringskriteriet: I publikationerna beaktas barnets perspektiv och frågor som intresserar barn. I publikationerna beaktas också åldersrekommendationerna för material, innehåll och kataloger.

Professionalitetskriteriet: Materialen i publikationerna fyller sitt syfte. I de olika faserna av produktionen används sakkunskap inom olika områden. Såväl vuxnas som barns upphovsrätt respekteras.

Jämlikhetskriteriet: Publikationerna ges ut i tillgänglighetsanpassat format, och vid behov görs versioner på olika språk. Småbarnspedagogiken, den grundläggande utbildningen och anordnarna av fritidsaktiviteter informeras om utbudet av publikationer. Ekonomisk tillgänglighet garanteras genom en rimlig prissättning av publikationerna. En del konstinriktade metodhandböcker och annat barnkulturmaterial som sammanställts av medlemscentren i Förbundet för barnkulturcenter i Finland finns också fritt tillgängligt på webbplatsen lastenkulttuuri.fi.

Kriteriet för hållbar utveckling: Endast publikationer med lång livslängd trycks, övriga publikationer ges ut digitalt. För trycksaker används hållbart framställda material.

Experttjänster inom barnkultur

Barnkulturcentren och övriga barnkulturproducenter nätverkar på lokal, regional och nationell nivå både med aktörer inom kultursektorn och med andra relevanta aktörer i samhället. Förbundet skapar möjligheter till nationellt samarbete och nätverkande mellan medlemsorganisationer på olika håll i landet. Aktörer som arbetar med barn och unga, ordnar utbildning inom området eller forskar om barndomen kan i stor utsträckning utnyttja den information och kompetens som förbundet har samlat in och sammanställt.

Genom att dela med sig av sin kompetens kan de som arbetar med barnkultur även själva få nya idéer, effektivisera sin verksamhet, inleda nya samarbeten och få yrkesrelaterat stöd. En högklassig barnkulturproducent ser också till att personalens kompetens utvecklas kontinuerligt.

Experttjänster inom barnkultur

- utveckling av barnkulturen
- främjande av kulturläroplaner
- samarbete med läroanstalter
- kommunikation och påverkan
- utbildningar
- nätverkande och samarbete

UTVECKLING AV BARNKULTUREN

De verksamhetsformer, samarbetsnätverk och samarbetsprojekt som utvecklats av barnkulturcentren och andra barnkulturproducenter möjliggör en övergripande och långsiktig utveckling av kulturverksamheten för barn. I verksamheten uppmärksammas kulturarvets och olika konstformers särdrag och de möjligheter dessa innebär. Samtidigt skapas nya synvinklar på hur man kan stödja barnens välbefinnande och konstens roll i samhället.

Mål för verksamheten: Barnkulturverksamheten skapar mångsidig och användbar specialkompetens samt nya metoder och verksamhetsformer. Organisationerna har beredskap att ordna utbildning och experthjälp i hela landet utifrån sin egen specialkompetens.

Tillgänglighetskriteriet: Barnkulturaktörerna delar med sig av utvecklingsarbetets resultat i samband med evenemang, kampanjer, utbildningar och seminarier. De som arbetar med kultur för barn, unga och andra åldersgrupper deltar aktivt i utvecklingen och arbetar aktivt för att resultaten ska utnyttjas i verksamheten runt om i landet.

Påverkanskriteriet: Barnkulturaktören gör påverkansarbete på lokal och regional nivå och deltar i det nationella påverkansarbetet tillsammans med nätverket. Hela barnkulturnätverket påverkar det politiska beslutsfattandet, finansieringen och utvecklingen tillsammans med sina samarbetsgrupper, så att barnkulturfältet får de bästa tänkbara förutsättningarna för en högklassig utveckling av barnkulturen.

Kommunikationskriteriet: Barnkulturaktören deltar i diskussionen om aktuella teman, fenomen och trender inom barnkulturen. Aktören informerar sina målgrupper via sina egna kanaler och deltar i nätverkets gemensamma kommunikation och påverkansarbete. En fungerande kommunikation gör det möjligt att utveckla verksamheten via ett lyckat samarbete på lokal, regional och nationell nivå. Via kommunikationen kan man också påverka tillsammans.

KULTURLÄROPLANEN

Målet med kulturläroplanerna är att ge elever inom småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen en kulturell allmänbildning, stödja utformningen av den kulturella identiteten och förstärka förståelsen för den kulturella mångfalden. Barnkulturcentren deltar som sakkunniga inom konst- och kulturfostran i kommunernas arbete med kulturläroplanen. De kan vidta många slags åtgärder för att främja utarbetandet av kulturläroplaner i hela landet.

En kulturläroplan är ett praktiskt verktyg för samarbetet mellan skolan och kulturen. Den förbättrar tillgången till kultur i daghemmens och skolornas vardag. Kulturläroplanen kan också ingå i kommunens officiella läroplan. Praktiskt inriktade planer kallas ofta för kulturstigar. Också andra namn förekommer, såsom kulturtrappa, kulturresa och kulturklocka.

Mål för verksamheten: Förbundet och dess medlemsorganisationer arbetar för att kulturfostran ska bli en etablerad del av skolornas ordinarie verksamhet. I grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen (2014) nämns kulturläroplanen på s. 12 som ett av verktygen för att uppnå målen i läroplanen: ”Utbildningsanordnaren ska i läroplanen besluta och beskriva (---) vilka är de lokala planer och program som kompletterar och förverkligar läroplanen (till exempel plan för morgon- och eftermiddagsverksamhet, program för hållbar utveckling, jämställdhetsplan, plan för kulturell fostran, informationsstrategi)”. Samarbetet och aktiviteten på lokal nivå avgör hur detta organiseras i respektive kommun.

Kulturläroplanen – för att alla barn ska få uppleva kultur och konst.

Tillgänglighetskriteriet: Målet är att varenda kommun i Finland ska ha en fungerande kulturläroplan. Barnkulturaktörerna stöder kommunernas arbete med kulturläroplanen. Ett mål är också att alla skolor inom den grundläggande utbildningen ska ha en kulturkontaktperson som har hand om samarbetet mellan skolan och de parter som producerar kultur (till exempel konstinstitutioner).

Påverkanskriteriet: Vid utvecklingen av skolornas kulturfostransarbete anlitas medlemsorganisationerna inom Förbundet för barnkulturcenter i Finland och deras sakkunskap om hur samarbetet mellan undervisningsväsendet och konsten kan organiseras.

Kommunikationskriteriet: För dem som arbetar med kulturläroplanen utses en kommunikationsansvarig som ser till att rätt målgrupper både internt och externt informeras om hur arbetet utvecklas. För den externa kommunikationen kan man använda bland annat nyhetsbrev, pressmeddelanden, sociala medier, PR-verksamhet, evenemang och webbplatser.
På nationell nivå används webbplatserna kulttuurikasvatussuunnitelma.fi och lastenkulttuuri.fi. De som ansvarar för samordningen av kulturläroplanerna ska regelbundet hålla kontakt med aktörer inom bildnings- och undervisningssektorn samt med kulturkontaktpersonerna i sin region och utnyttja det material och den sakkunskap som nätverket tillhandahåller.

Barnkulturcentret Lykkys verkstad på folkmusikfestivalen i Kaustby 2021. Musiken framförs av den lokala barnmusikgruppen Näppäripelimannit och dess ledare.
Fotograf: Lauri Oino

Konsttestarna

Tack vare kulturfostransprogrammet Konsttesterna får alla åttondeklassare i Finland – cirka 60 000 ungdomar per år och deras cirka 5 000 lärare – besöka ett eller två högklassiga kulturmål på olika håll i Finland. Skolgrupperna bjuds på inträdesbiljetter och transporter till exempelvis en opera, en teater eller en konstutställning. Ungdomarna ger konstinstitutionerna kommentarer om besöken, och dessa används för att utveckla konstinnehållet och publikarbetet så att de tilltalar en ung publik. Konsttestarna utgår från barnkulturens fyra kvalitetselement: konst, professionalitet, barnorientering och jämlikhet.

Konsttestarna koordineras av Förbundet för barnkulturcenter i Finland och finansieras av Suomen Kulttuurirahasto, Svenska kulturfonden och Undervisnings- och kulturministeriet.

Konsttestare från årskurs åtta ser en föreställning med Tanssiteatteri Hurjaruuth 2022.
Fotograf: Hanna Brotkin

KVALITET INOM KONSTTESTARNA

Mål för verksamheten: Verksamheten Konsttestarna syftar till att bryta myten om att konst är en svår genre och vill erbjuda ungdomarna oförglömliga konstupplevelser och tillfällen att öva sig att uttrycka och motivera sina åsikter. Via Konsttestarna vill man också utveckla det finländska konstfältets kunnande när det gäller att planera och genomföra innehåll för unga och skolor. Konstbesöken innebär ett respektfullt bemötande av den unga och kan vara inkörsporten till en livslång kulturhobby.

Tillgänglighetskriteriet: Hinder för deltagande undanröjs, så att de unga får tillgång till likvärdiga konstbesök oberoende av till exempel funktionsvariationer, modersmål eller hemort. Vid behov ordnas till exempel rullstolsplatser, hörslinga eller teckenspråkstolkning. Verksamheten är gratis för deltagarna och skolorna.

Påverkanskriteriet: Konsttestarna främjar tillgodoseendet av de ungas kulturella rättigheter. Via Konsttestarna har varje åttondeklassare samma rätt att delta i konstbesök och uppleva konst utifrån sitt eget utgångsläge. Verksamheten utvecklar konstinstitutionernas publikarbete samt samarbetet mellan skolor och kulturaktörer. Tack vare Konsttestarna ökar de ungas delaktighet samtidigt som deras resefärdigheter utvecklas och deras livsmiljö utvidgas.

Kommunikationskriteriet: Konsttestarna för fram de ungas röst. Efter besöken får de unga dela med sig av sina upplevelser via en webbaserad utvärderingsapplikation. Recensionerna publiceras på Konsttestarnas webbplats.

God praxis från verksamheten sprids inom hela branschen med hjälp av högklassiga publikationer, evenemang och handböcker.

Rollfördelningen mellan deltagarna, konstnärerna, producenterna, teammedlemmarna och andra samarbetspartner ses över regelbundet. Alla medverkande informeras tydligt om rollerna, målen och uppgifterna, så att alla vet vad de ska göra och varför.

Professionalitetskriteriet: Till Konsttestarna väljs professionella konstinstitutioner och konstgrupper, som förutsätts erbjuda ett välplanerat och välgenomfört publikarbete som ökar delaktigheten. Varje konstupplevelse ska kompletteras med ett pedagogiskt högklassigt material för för- och efterarbete.

SAMARBETE MED LÄROANSTALTER

Barnkulturaktörerna samarbetar med läroanstalter på andra stadiet, högskolor, öppna universitet och vuxenutbildning gällande forskning, undervisning och praktiskt samarbete. Planeringen av innehållet i kurser, verkstäder och praktikperioder utgår från varje läroanstalts egen läroplan. Samarbetet med läroanstalter fördjupar de studerandes förståelse för barnkultursektorn och dess arbetsmöjligheter. Via samarbetet kan de studerande hitta nya möjligheter att få jobb inom branschen.

Tack vare samarbetet med läroanstalter lär sig de studerande om innehållet i olika kulturformer, om framställningen och det konstnärliga uttrycket samt om att konst är en viktig faktor i barns och ungas formella och informella lärande. Via samarbetet kan vi bidra till att metoder för kulturverksamhet för barn och unga inkluderas i studierna inom konst och pedagogik och därmed stödja kommande yrkespersoners kompetens.

Via forskningssamarbetet får vi kunskap om hur verkningsfullt det arbete som utförs av Förbundet för barnkulturcenter i Finland och dess medlemsorganisationer är.

Mål för verksamheten: Via samarbetet med läroanstalter kan vi introducera till exempel kommande pedagoger och utbildare i olika metoder att utnyttja konst i arbetet med barn och unga. Barnkulturaktörerna samarbetar med läroanstalter och stöder utnyttjandet av forskningsdata.

Tillgänglighetskriteriet: Barnkulturaktörerna har kontakter till finländska högskolor, utbildningsorganisationer och internationella organisationer som bedriver utbildning och forskning om barns och ungas uppväxt, delaktighet, kultur eller välbefinnande. De känner också till var och hur man kan lära sig om det lokala kulturarvet.

Påverkanskriteriet: Det finns en etablerad praxis för samarbetet med ortens högskolor och läroanstalter på andra stadiet. Barnkulturaktörerna ökar utbildningsaktörernas medvetenhet om barnkultur och arbetar för att kännedom om barnkultur ska ingå i examenskraven i tillämpliga branscher.

Kommunikationskriteriet: Barnkulturaktören informerar om läroanstaltssamarbetet på lokal, regional, nationell och vid behov internationell nivå. Barnkulturaktören använder både sina egna kommunikationskanaler och förbundets gemensamma kanaler och knyter kontakter med läroanstalter. På webbplatsen Lastenkulttuuri.fi publiceras information om forskning och nya innovationer inom branschen samt om samarbetet mellan barnkulturnätverket och högskolorna.

KOMMUNIKATION

Barnkulturaktören informerar om sin verksamhet i sina egna kommunikationskanaler och deltar i nätverkets gemensamma kommunikation bland annat via sociala medier, nyhetsbrev och e-post samt deltar i träffar och evenemang. Barnkulturaktören producerar innehåll för webbplatsen lastenkulttuuri.fi, som utgör en databas för barnkultursektorn och en kanal för nätverkande.

Mål för verksamheten: Aktörernas egna webbplatser och kanaler i sociala medier betjänar de personer som anlitar barnkulturtjänster och experttjänster inom barnkultur i regionen. Webbplatsen lastenkultturi.fi utgör en kanal för nätverkande och en databas för barnkulturorganisationer och andra barnkulturaktörer, barnkulturens publik, andra samarbetspartner samt beslutsfattare och finansiärer. Samtidigt får de som arbetar inom branschen nya arbetsidéer och verktyg för kompetensutveckling.

Tillgänglighetskriteriet: Barnkulturaktörerna förmedlar aktuell information om sin verksamhet via sina egna kanaler och lägger in sina evenemang på evenemangssidan lastenkulttuuri.fi. Tillgänglighetskriteriet har beaktats i aktörens kommunikation. Barnkulturaktörernas publikationer och metodhandböcker kan laddas ner gratis på webbplatsen lastenkulttuuri.fi.

Påverkanskriteriet: Barnkulturaktörerna informerar beslutsfattarna i sin region om barnkulturens betydelse i samhället och påverkar via regionala och nationella expertgrupper.

Lastenkulttuuri.fi är en databas och en kanal för nätverkande.

UTBILDNINGAR

Barnkulturaktörerna ordnar och deltar aktivt i utbildningar för personer som arbetar med barn och unga. Målgruppen för utbildningarna kan vara personer som arbetar inom konst- och kultursektorn eller inom småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen. Intern utbildning inom nätverket utgör också en väsentlig del av experttjänsterna.

Mål för verksamheten: Genom att ordna utbildningar delar barnkulturaktörerna med sig av sin kompetens och sprider sina metoder till andra som arbetar med barnkultur och pedagogik. Genom att utbilda dem som arbetar med barn kan man effektivt också nå ut till barnen. Barnkulturaktörerna är aktiva samarbetspartner i utbildningar som arrangeras av andra.

Tillgänglighetskriteriet: Genom rimlig prissättning säkerställer man utbildningarnas ekonomiska tillgänglighet. Varje organisation erbjuder utbildning i sin region enligt sina resurser. Utbildningarna ordnas i mån av möjlighet i tillgänglighetsanpassade lokaler. Arrangören är beredd att beakta deltagarnas behov av särskilt stöd.

Påverkanskriteriet: Varje organisation har etablerade och aktiva samarbetsrutiner med de centrala utbildningsorganisationerna, enskilda aktörer inom utbildningsområdet, småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen i sin region.

Kommunikationskriteriet: Barnkulturaktören erbjuder sina anställda kontinuerlig kompetensutveckling och informerar alla berörda personer om utbildningsmöjligheter. Kunskap och kompetens som skapas inom barnkulturnätverket förmedlas utanför nätverket genom att ordna utbildningar, sammanställa metodhandböcker och informera aktivt. Hela nätverket sprider information om regionala och nationella utbildningar genom att informera inom sin region och lägga ut uppgifter om utbildningarna på webbplatsen lastenkulttuuri.fi. Målgrupperna informeras om utbildningarna i aktörens egna kanaler.

NÄTVERKANDE OCH SAMARBETEÖ

Barnkulturaktörernas anställda deltar i förbundets gemensamma nätverksträffar, såsom Riksomfattande barnkulturforumet och de medlemsträffar och nätverksdagar som koordineras av förbundet. Arbetet för att utveckla barnkulturen kan bedrivas också med aktörer och berörda grupper i närområdet samt via projektsamarbete med olika aktörer. Via nationella och internationella samarbetsprojekt sprids kännedom om barnkulturen både i och utanför hemlandet.

Mål för verksamheten: Det riksomfattande barnkulturforumet, seminarierna och medlemsträffarna samlar yrkesfolk och studerande med intresse för barnkultur samt upprätthåller diskussionen om aktuella teman inom barnkulturen. Syftet med forumet är att sprida kännedom om barnkulturarbetet och dess metoder även till andra branscher, sprida god praxis och presentera nya innovationer.

Tillgänglighetskriteriet: Träffar som ordnas via internet möjliggör nätverkande mellan olika aktörer oberoende av plats. Det riksomfattande barnkulturforumet ordnas runt om i Finland, på en ny ort varje år. Kostnaden för att delta i forumet och seminarierna är rimlig. Evenemangen ordnas i tillgänglighetsanpassade lokaler och deltagarna erbjuds nödvändiga hjälpmedel samt syn- eller teckenspråkstolkning.

Påverkanskriteriet: Barnkulturaktörernas lokala och nationella påverkansarbete är väsentligt för att verksamheten ska fortgå och för att barns och ungas kulturella rättigheter ska tillgodoses. En riktlinje för påverkansarbetet kan vara att alla aktörers uppgift är att berätta om lyckad verksamhet och dess resultat inom ramarna för sina egna resurser.

Till det riksomfattande barnkulturforumet inbjuds beslutsfattare på ministernivå samt andra politiker och nyckelpersoner. På programmet står anföranden och verkstäder med nationellt eller internationellt kända forskare, konstnärer och konstpedagoger.

Kommunikationskriteriet: Systematisk intern kommunikation gör det möjligt för ett aktivt expertnätverk att verka och utvecklas. Den interna kommunikationen innefattar kommunikation och information till kollegor, chefer och hela barnkulturnätverket. Till den interna kommunikationen hör också att utveckla goda tillvägagångssätt.

Interna kommunikationskanaler inom nätverket är till exempel e-post, grupper i sociala medier, nyhetsbrev samt träffar och evenemang på nätet och fysiskt.

Varje medlem i nätverket deltar i kommunikationen och informationen om sin egen verksamhet såväl regionalt som lokalt. Förbundet informerar om nätverkets verksamhet, framgångar och kompetens på nationell nivå och vid behov även internationellt. Nätverkets medlemmar ser till att nationellt eller internationellt intressant information förmedlas också via deras egna kanaler.

Barnkulturaktörernas anställda deltar i gemensamma nätverksevenemang som ordnas av förbundet. Bilden är från det internationella barnkulturforumet 2019.
Fotograf: Tommi Taipalus

3. Uppföljning och utvärdering

En garanti för en högklassig barnkultur är en regelbunden uppföljning och utvärdering av verksamheten. Den visar hur resultaten och effekterna motsvarar de mål man har ställt upp för verksamheten. Kvaliteten bedöms genom att utvärdera produktionsprocessen och dess resultat. Effektiviteten bedöms utgående från den förändring som sker hos kunden. Kvalitet möjliggör effektivitet, och effektiviteten är det som avgör tjänstens värde.

Utvärderingens omfattning

För att bibehålla kvaliteten måste verksamhetens olika delområden följas och utvärderas under hela verksamhetsperioden. Utgående från observationerna kan man analysera vad som har lyckats, vilka utmaningar som har förekommit och vad som bör utvecklas i fortsättningen. Vid uppföljningen och utvärderingen används både kvantitativa och kvalitativa metoder och indikatorer.

Vid utvärderingen granskas bland annat

- verksamhetsförutsättningar
- ledarskap
- resursfördelning
- målsättningar
- valet av målgrupper
- genomförande
- hur väl målgruppen nås
- hur verksamheten har organiserats
- åtgärder
- resultat
- effekter
- internt samarbete
- externa samarbeten
- kommunikation
- förankring av resultaten.

Insamling av respons

En väsentlig del av uppföljningen och utvärderingen är också att samla in respons och gå igenom den kritiskt. Uppgifter insamlas mångsidigt med hjälp av olika metoder. Metoderna väljs från situation till situation och utgående från målgruppen.

För målgruppernas del analyseras vilken nytta målgruppen anser sig ha av verksamheten och vilka utvecklingsbehov den har observerat. Det är viktigt att granska den upplevda nyttan i förhållande till målen. Målet med utvärderingen är att erbjuda målgrupperna allt mer träffsäker verksamhet.

Personalens självutvärdering och reflektion har stor betydelse för arbetet och utvecklingen av verksamheten. Självutvärdering görs kontinuerligt vid gemensamma möten och strukturerat under en längre period.

Berörda grupper och frivilliga granskar verksamheten lite från sidan om. Deras synpunkter och frågor ger information som är värdefull för utvecklingen av verksamheten.

Respons insamlas av

- målgrupper
- personal
- berörda grupper
- frivilliga.

Information om resultat och effekter sänds till

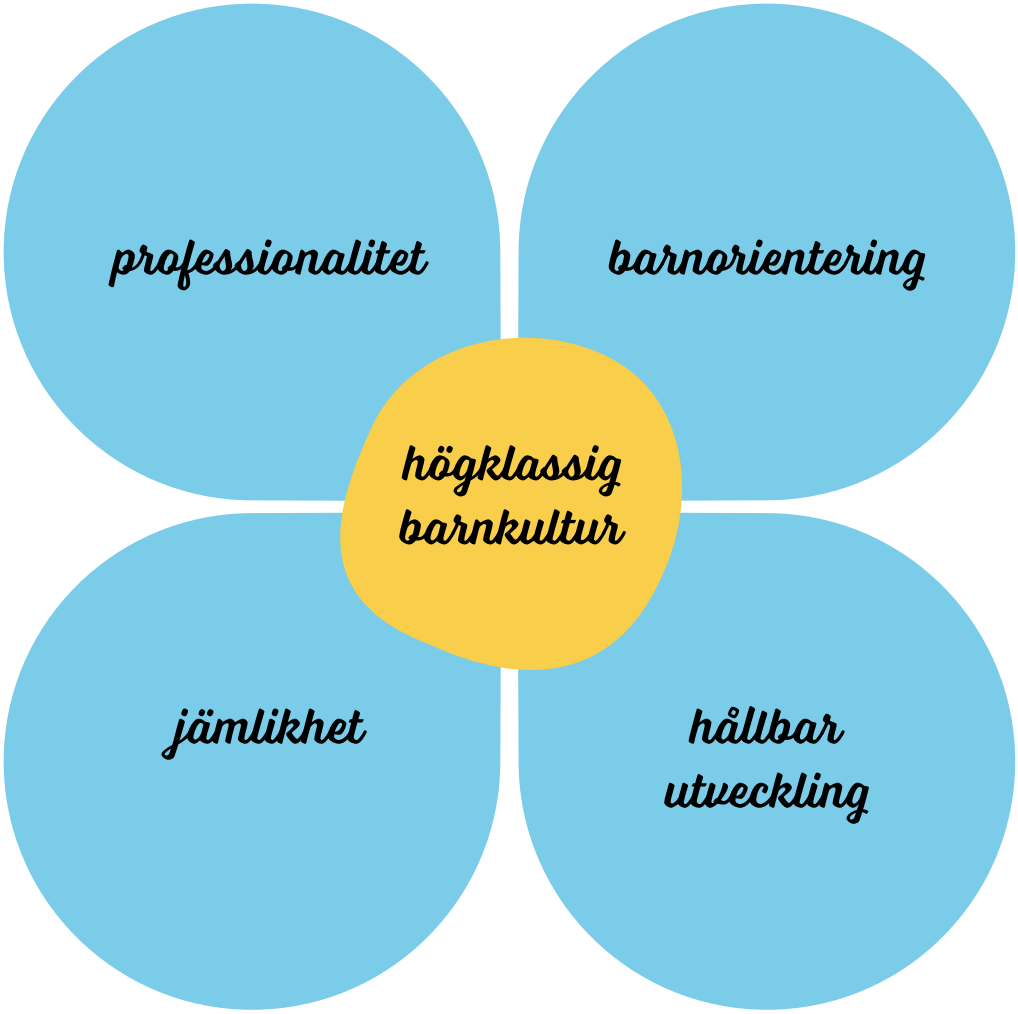
- målgrupper
- samarbetspartner
- finansiärer
- beslutsfattare.

Informationsbaserat påverkansarbete

Den information som insamlats via uppföljningen och utvärderingen är viktig inte bara för utvecklingen av verksamheten, utan även för påverkansarbetet. I synnerhet kvantitativa, men även kvalitativa, data konkretiserar verksamhetens volym och därmed dess inflytande. Högklassiga barnkulturaktörer dokumenterar sin verksamhet och för statistik över den. De kan också utnyttja statistiska data i sitt lokala och regionala påverkansarbete. Ett centralt verktyg för det nationella påverkansarbetet är de uppgifter som inlämnats av barnkulturaktörer i hela landet.

Metoder för uppföljning av högklassig barnkultur

Enligt kvalitetskriterierna för barnkulturarbete ska uppföljningen och utvärderingen gälla i synnerhet verksamhetens **professionalitet**, **barnorientering**, **jämlikhet** och **hållbar utveckling**.

Professionalitet

- ☐ andel utbildad personal (%)
- ☐ andel genomförda utvecklingssamtal (%)
- ☐ antal samarbetspartner och samproduktioner
- ☐ deltagande i utbildningar
- ☐ anordnande av personalutbildningar
- ☐ organisationens strategi har gjorts upp i samarbete med personalen
- ☐ kvalitetspolicyn är nedskriven och bekant för personalen
- ☐ introduktionsmapp eller handbok används
- ☐ personalen har kunskap om arbetarskydd (till exempel räddningsplan, arbetarskyddsanvisning, försäkringsfrågor och kunskaper i första hjälpen)
- ☐ personer som arbetar med barn har uppvisat ett straffregisterutdrag
- ☐ vid evenemang används ordningsvakter med ordningsvaktskort
- ☐ självutvärdering
- ☐ extern utvärdering och externa forskningsdata används

Barnorientering

- ☐ barnen deltar i planeringen, genomförandet och utvärderingen av verksamheten
- ☐ självutvärdering
- ☐ extern utvärdering, forskningsdata
- ☐ kundrespons

Jämlikhet och tillgänglighet

- ☐ antal besökare och besök
- ☐ användningsgrad (%)
- ☐ skolornas och daghemmens andel av det totala antalet besökare (%)
- ☐ kulturläroplaner har färdigställts och införts och deras effekt följs upp (% av regionen)
- ☐ tjänstens pris per kund (€)
- ☐ tjänstens självkostnadsandel (%)
- ☐ de deltagande skolornas och daghemmens andel (%) av alla skolor och daghem i området
- ☐ tjänster på minoritetsspråk (till exempel verksamhetens andel i procent av all verksamhet jämfört med de minoritetsspråkigas andel av hela kundkretsen).
- ☐ andel mångkulturell verksamhet av all verksamhet (%)
- ☐ andel verksamhet för barn med särskilda behov (%)
- ☐ en tillgänglighetsplan används
- ☐ en likabehandlingsplan används, jämlikheten utvärderas årligen
- ☐ antal besökare på webbplatsen
- ☐ upplaga för broschyrer och andra publikationer
- ☐ barnkulturtjänsterna syns också i samarbetspartnernas kommunikationskanaler

Hållbar utveckling

- ☐ ett program för hållbar utveckling har utarbetats och används
- ☐ en plan för miljöfostran har utarbetats och används
- ☐ certifikat för hållbar utveckling
- ☐ organisationen har en utsedd miljöansvarig eller ett miljöteam
- ☐ andel (%) av verksamheten där hållbar utveckling har beaktats
- ☐ personalen har utökat sin kunskap om hållbar utveckling (kurser, utbildningar och så vidare)
- ☐ samarbete med experter inom hållbar utveckling
- ☐ koldioxidavtryck
- ☐ mängden blandavfall
- ☐ vattenkonsumtion
- ☐ kriterier för hållbar utveckling används vid anskaffningar

Bilden är tagen under ett träningspass på Hakasirkus.
Fotograf: Valtti Koivunen

Kvaliteten är ett sätt att granska hur barnkulturaktörerna bär sitt ansvar för vår gemensamma skatt: kulturen, kulturarvet och barnens delaktighet i konsten och samhället. Barnkulturaktörerna utvecklar professionella, högklassiga och hållbara tjänster, som alla barn och unga får ta del av på lika villkor, oberoende av sitt stödbehov.

Kvalitetshandboken för barnkultur innehåller definitioner och indikatorer på kvalitet med vilka alla som arbetar med barn- och ungdomskultur kan reflektera över och analysera hur kvaliteten uppfylls inom barnkulturarbetet. Verksamhetens kvalitet granskas med fokus på konst och kultur, barnorientering, professionalitet, jämlikhet, hållbar utveckling och samarbete.

FÖRBUNDET FÖR
BARN
KULTUR
CENTER I FINLAND